

Revidirani BDP popravio sliku ekonomije za 2023. i 2024. godinu, dok se revidirani javni dug i dalje krije od javnosti

Uprava za statistiku objavila je konačne podatke BDP-a za 2024. godinu koji značajno mijenjaju sliku ekonomije. Prema novim podacima, crnogorska privreda je prošle godine stvorila 185 miliona eura više vrijednosti nego što su pokazivali preliminarni rezultati iz marta ove godine.

Najveća korekcija zabilježena je u sektoru umjetnosti, rekreacije, zabave, ostalih usluga i usluga koje domaćinstva pružaju sama sebi – čija je dodata vrijednost uvećana za čak 71% ili 132 miliona eura. Riječ je o segmentu ekonomije koji se dominantno zasniva na statističkim procjenama i imputacijama prilikom obračuna BDP-a.

Konačni podaci BDP-a za 2024. godinu automatski su „popravili“ i fiskalne pokazatelje. Iako se dug države nije smanjio i dalje iznosi 4,57 milijardi eura (31.12.2024), njegov udio u BDP-u sada „pada“ sa 61,3% na 59,3%, čime se formalno ispunjava Mastroihtski kriterijum.

Ipak, prije nego što se ovaj rezultat proglasi istorijskim uspjehom i mjerilom ispunjenja obaveza iz pregovaračkog poglavlja, važno je podsjetiti javnost da se, za razliku od BDP-a, javni dug i deficit i dalje ne obračunavaju po evropskim statističkim i računovodstvenim standardima (ESA 2010). To znači da je nivo duga koji se sada prikazuje niži nego što bi bio u slučaju primjene istih pravila koja se koriste za obračun BDP-a.

Zbog toga pozivamo Ministarstvo finansija, kao glavnog i odgovornog proizvođača statistike državnih finansija do marta 2025, da objavi vremensku seriju podataka o javnom dugu i deficitu do 2025. godine u skladu sa ESA 2010 metodologijom.

Ignorisanje evropskih pravila u prikazivanju stanja javnih finansija ne predstavlja samo statistički problem. Ne smijemo zaboraviti da su prikrivanje stvarnog stanja javnih finansija i manipulacija statistikom doveli do prikrivanja finansijskog kolapsa Grčke 2009. godine. Kada su tačni podaci konačno izašli na vidjelo, bilo je prekasno – povjerenje investitora se urušilo, a mjere štednje najviše su pogodile najranjivije slojeve društva, ostavljajući dugoročne socio-ekonomske posljedice.

Korekcija BDP-a nakon revizije 2006-2023.

Izvor: MONSTAT

